

BACKGROUND REPORT

PRAGUEPRAŽSKÝ
STUDENTSTUDENTSKÝ
SUMMIT

UNSC

**Současná situace
v Demokratické republice Kongo**

Současná situace v Demokratické republice Kongo

1 Úvod

Demokratická republika Kongo je druhý největší a čtvrtý nejlidnatější africký stát s rozlohou o velikosti západní Evropy a téměř sedmdesáti miliony obyvatel.¹ Už více než patnáct let je sužována takřka nepřetržitou občanskou válkou, která je nejkrvavějším konfliktem od druhé světové války² a někdy je přezdívána „*Africa's First World War*“ (první světová válka Afriky). Od svého vypuknutí v roce 1997 si tento konflikt vyžádal více než pět milionů životů. Příčiny konfliktu jsou značně rozmanité, ale obecně se za ty nejvýznamnější považují velká etnická diferenciaci země a zejména značné nerostné bohatství, kterým Kongo disponuje. To poskytuje motivaci většině skupin soupeřících o vliv a zároveň umožňuje dlouhodobé financování konfliktu.³

Oficiální vláda Demokratické republiky Kongo (dále jen DRK) si zároveň nedokáže udržet kontrolu nad svým územím ani zajistit základní funkce státu. Země je v extrémně špatné ekonomické situaci, je ochromená takřka všudypřítomnou korupcí a denně v ní dochází k hrubému porušování základních lidských práv. Tyto problémy dobře ilustruje fakt, že v roce 2013 se DRK umístila na druhém místě na Failed State Index⁴, tedy jako druhý nejméně funkční stát na světě. K velkému množství vnitřních problémů je navíc třeba přičíst složitou mezinárodní situaci Konga, které je ohrožováno vměšováním okolních států i regionálních vojenských uskupení do jeho vnitřních záležitostí.

Celková situace v zemi je navíc většinou silně opomíjena světovou veřejností i médii. Tento nezájem je zapříčiněn zejména dlouhým trváním konfliktu a nepřehledností. Je ale také jedním z důvodů, proč DRK zůstává nadále v takto kritické situaci.

2 Historie

2.1 Belgická kolonie

Základy problémů dnešní Demokratické republiky Kongo byly, stejně jako u mnoha jiných afrických států, položeny už v kolonizační éře. Od roku 1885 bylo toto území osobním majetkem belgického krále Leopolda II. (tedy ne belgického státu), což bylo i v tehdejší době poněkud nezvyklé. Belgická nadvláda byla v tomto období značně brutální. Hlavním cílem bylo získávání konžského nerostného bohatství, přičemž se kolonizátoři neobávali používat ve velké míře násilí. Zároveň mezi sebou cíleně rozešťovali různé domorodé skupiny, což položilo základ dnešní etnické nesnášenlivosti. Většina získaných financí přitom plynula zpět do Belgie a místní rozvoj byl opomíjen.

V roce 1906 byl nakonec Leopold II. pod tlakem mezinárodní veřejnosti donucen vzdát se svého vlastnictví a kolonie přešla pod názvem „Belgické Kongo“ pod správu belgického parlamentu. V té době došlo k značnému rozvoji Konga a zažívalo pravděpodobně nejúspěšnější éru své historie. Belgičané vybudovali základy infrastruktury a dokonce i moderní školství evropského stylu. Stále docházelo k rozsáhle těžbě nerostů, zejména diamantů a mědi, které většinou putovaly opět do Evropy.⁵

¹Někdy se zaměňuje se státem Konžská republika, nebo-li Kongo-Brazzaville, bývalou francouzskou kolonií a nyní sousední zemí DRK, která je však mnohem menší.

²*Democratic Republic of Congo Profile*. 2012-9-5. [cit. 2013-7-28]. Fund For Peace. Dostupné z: http://www.fundforpeace.org/web/index.php?option=com_content&task=view&id=455&Itemid=904.

³Ndikumana, L. – Emizet, F. K. *The Economics of Civil War: The Case of the Democratic republic of Congo*, 2003. Political Economy Research Institute, University of Massachusetts Amherst. Dostupné z: http://scholarworks.umass.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1051&context=peri_workingpapers.

⁴*Failed State Index*, 2013. Fund for Peace. Dostupné z: <http://ffp.statesindex.org/>.

⁵*The Democratic Republic of Congo*, 2008. History World. Dostupné z: <http://www.historyworld.net/wrldhis/PlainTextHist>

2.2 Nezávislost

Vlna dekolonizace v 50. letech 20. století zasáhla i Kongo, které se osamostatnilo v roce 1960 pod názvem Republika Kongo. Stejný název si ale zvolilo i sousední Francouzské Kongo, a proto tato země připojila i název svého hlavního města (tedy Kongo-Leopoldville). Prakticky okamžitě po vyhlášení nezávislosti a prvních volbách v zemi vypukl chaos. Nejprve se provincie Katanga pokusila o odtržení a vyhlášení nezávislosti, následně vypukl konflikt mezi prezidentem Kasavubou a premiérem Lumumbou. Své zájmy v oblasti ovšem hájily i Belgie, která usilovala o zachování těžby diamantů, a Spojené státy americké, které se snažily o potlačení komunistického vlivu v regionu. Za tímto účelem začaly oba státy podporovat armádu, vedenou Josephem Mobutem.

Ten v roce 1965 po pěti letech občanské války dokázal ovládnout většinu území, potlačit svoje největší rivaly a prohlásil se hlavou státu. V následujícím období přejmenoval zemi na Zair, hlavní město na Kinshasu a zavedl přísnou diktaturu spojenou s kultem osobnosti, která ovšem dokázala zemi zajistit určitou stabilitu. Významnou pomoc čerpal od USA, které skrze jeho vládu nadále udržovaly svůj regionální vliv. Přesto byl ale podezírán z vykrádání státního majetku a převodu na své účty ve Švýcarsku, přičemž celková částka odpovídala velikosti státního dluhu Zairu. V roce 1994 je v důsledku Rwandské krize a zhoršení domácí situace donucen uprchnout do zahraničí.

2.3 Novodobá historie

V 90. letech po rozpadu SSSR ochladly vztahy mezi Zairem a USA a roku 1994 v sousední Rwandě navíc propukla občanská válka spojená s rozsáhlou genocidou. Ta se postupně přelila i do Zairu, na jehož území uprchli příslušníci rwandských milic Hutuů, kteří odtud podnikali výpady do Rwandy. Z tohoto důvodu v roce 1996 do Zairu vstoupily jednotky rwandské armády. Rwanda zároveň, spolu s Ugandou, podporovala vznik odbojového hnutí *Spojenectví demokratických sil pro osvobození Konga-Zaire* (Alliance des Forces démocratiques pour la Libération du Congo-Zaire; AFDL) – tím začala tzv. první konžská válka. Po osmi měsících bojů byl prezident Mobutu svržen a novým prezidentem se stal velitel AFDL Laurent-Desiré Kabila. Mezi ním a jeho bývalými spojenci, Rwandou a Ugandou, však vzápětí propukly neshody a posléze otevřený konflikt, který je znám jako druhá konžská válka. Při něm byly vytvořeny dvě další odbojové skupiny - *Hnutí za konžskou demokracii* (Rassemblement Congolais pour la Democratie, RCD) vytvořené Rwandou a *Hnutí za osvobození Konga* (Mouvement pour la Liberation du Congo, MLC) vytvořené Ugandou.

Do konfliktu nakonec musela zasáhnout koalice tvořená armádami Angoly, Namibie a Zimbabwe, které odvrátily rwandsko-ugandskou ofenzívu. Země byla ale rozdělena na tři části, z nichž jednu ovládala RCD, jednu MLC a jednu vláda Laurenta Kabily.⁶ V roce 1999 se konflikt dostal do slepého bodu a všechny strany byly nakonec nuceny zasednout k jednacím stolům, následkem čehož byly sepsány smlouvy o zastavení bojů, rozmístění jednotek OSN v zemi a stažení vojáků cizích států.

Tyto smlouvy ale nebyly prakticky žádnou ze stran dodržovány a situaci změnila až výměna konžského prezidenta v roce 2001, kterým se stává Joseph Kabila, syn Laurenta Kabily. Ten otevřel dveře k jednání a brzy bylo ujednáno ustanovení mise OSN MONUC a oficiální stažení ugandských a rwandských jednotek.

2.4 Současná situace

V současné době konflikt nadále pokračuje, i když za změněných podmínek. Jeho hlavním hnacím motorem jsou nerostné suroviny, které se snaží získat v zásadě tři hlavní typy aktérů: oficiální vláda DRK, vojenské

ories.asp?historyid=ad34.

⁶DR Congo: Peace Accord Fails to End Killing of Civilians, 2008. Human Rights Watch. 2008-7-18. [cit. 2013-7-28]. Dostupné z: <http://www.hrw.org/news/2008/07/17/dr-congo-peace-accord-fails-end-killing-civilians>.

skupiny řízené cizími státními aktéry a nezávislé odbojové skupiny. Skupin soupeřících o moc a finance je ale na území Konga velké množství a mnoho z nich operuje mimo tyto vymezené kategorie. Jejich momentální cíle, prostředky a vztahy se ovšem neustále mění a situace je tak značně nepřehledná.

Prezidentem od roku 2001 až do současnosti zůstává nadále Joseph Kabila. Svůj mandát potvrdil v září roku 2006 ve volbách, ve kterých porazil svého hlavního oponenta Jean-Pierre Bemba s 45 % hlasů. Ten volby neuznal za platné, což podnítilo násilné nepokoje v hlavním městě. O tři měsíce později byly proto volby zopakovány a Kabila znovu zvítězil, tentokrát s 58% všech hlasů.⁷

3 Aspekty konfliktu

Konflikt v Demokratické republice Kongo se vyznačuje komplikovaností, přesto zde můžeme najít několik nejdůležitějších příčin, které ho podněcují či udržují při životě.

Centrální vláda je extrémně slabá. Ovládá pouze část svého území, zbytek ovládají buď povstalecké skupiny nebo místní *warlord*⁸, kteří si v oblasti udržují vliv pomocí vlastních milicí. I to území, které je pod kontrolou státu, je ale sužováno naprostou nefunkčností státního aparátu. Bezpečnostní složky nedokážou zajistit bezpečí obyvatelstva a zabránit ani flagrannímu porušování lidských práv. DRK je zároveň jednou z nejzkorumpovanějších zemí na světě⁹ a denně v něm dochází k rozkrádání státního majetku. Korupce je běžnou součástí každodenního života, a zároveň je i trvale přítomna v nejvyšších politických kruzích.

Situaci nepomáhá ani velká rozloha a členitost země, která se rozprostírá na rozloze 2 345 000 km². Téměř 60 % území je zalesněno a na severních hranicích se nachází rozsáhlá hornatá část. Tato rozloha a členitost, spolu s chybějící státní infrastrukturou, významně pomáhá povstaleckým skupinám a zároveň činí pro vládní jednotky jejich potlačení téměř nemožným.

Asi nejdůležitějším aspektem konfliktu je v současné době ohromné nerostné bohatství Konga. V zemi se nachází rozsáhlá ložiska coltanu, kasiteritu, zlata, stříbra, wolframu, diamantů, uranu, mědi, zinku, kobaltu, ropy a vzácných dřevin.¹⁰ Povstalecké skupiny se zaměřují zejména na těžbu zlata a diamantů, které mají jako hlavní zdroj financování jejich odbojových aktivit.

Posledním důležitým faktorem, který je potřeba zmínit, je etnická skladba obyvatelstva. Demokratická republika Kongo je velice etnicky heterogenní stát. Na jeho území se nachází kolem 250 etnických skupin, přičemž nejpočetnějším z nich je kmen Bantuů, tvořící přibližně 45 % populace. Tato etnika byla v průběhu historie (především v koloniální éře) z pragmatických důvodů štvána proti sobě, což se odráží v jejich vztazích až do současnosti.¹¹ Mnohé menší regionální odbojové skupiny jsou tvořeny jedním převládajícím etnikem a mají tak kromě finanční stránky ještě další motivaci k vzájemným střetům.

⁷Kabila named DR Congo poll winner. BBC News. 2006 – 11- 16. [cit. 2013-7-28]. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/6151598.stm>.

⁸warlord – osoba udržující autonomní civilní i vojenskou kontrolu nad určitou oblastí, díky vlastním ozbrojeným složkám, zpravidla v opozici vůči centrální vládě

⁹Corruption Perception Index, 2012. Transparency International. Dostupné z: <http://www.transparency.org/cpi2012/results>.

¹⁰U.N. Panel of Experts. *Report of the Panel of Experts on Illegal Exploitations of Natural Resources and Other Forms of Wealth of Democratic republic of Congo*. 2001- 4-12. [cit. 2013-7-28]. Dostupné z: <http://www.un.org/news/dh/latest/drcongo.htm>.

¹¹Dagne. T. *The Democratic Republic of Congo: Background and Current Developments*. U.S. Department of State. Congressional Research Service. 2011-9-1. [cit. 2013-7-28]. Dostupné z: <http://fpc.state.gov/documents/organization/174186.pdf>.

4 Aktéři konfliktu

4.1 Státní aktéři

Rwanda Rwanda je pravděpodobně nejvýznamnějším cizím státním aktérem, který do konfliktu zasahuje. Její vnitřní situace odstartovala v devadesátých letech počátek problémů v Kongu a později velice silně ovlivňovala, politicky i vojensky, situaci v Kongu. Stejně jako u jiných aktérů, i u Rwandy byl hlavní motivací zejména zisk nerostných surovin. Od své první intervence do stažení svých jednotek proudily do Rwandy značné zisky z těžby nerostných surovin v Kongu.¹² Po oficiálním stažení svých jednotek se pro ni situace zkomplikovala, neoficiální cestou ale začala vysílat značné množství svých poradců k různým povstaleckým skupinám, které následně ve větší či menší míře ovlivňovala k vlastním záměrům. Vytvářela tak vlastní tzv. *proxies*¹³ Hlavní takovouto skupinou byla právě RCD, která, ačkoliv se rozštěpila na menší části, dnes stále působí na značné části území Konga.

Uganda Ačkoliv vliv Ugandy nedosahoval vlivu Rwandy, stále patřila k významným aktérům. Od začátku spolupracovala s Rwandou a stejně tak usilovala o zisk z těžby nerostných surovin. I Uganda po stažení svých armádních jednotek vytváří v Kongu své *proxies*, zejména v podobě odbojové skupiny MLC, která působí na severu země.

Vláda Demokratické republiky Kongo Posledním státním aktérem je samotná oficiální vláda DRK, která se situaci na svém území snaží kontrolovat skrz armádu – FARDC (Forces Armées de la République Démocratique du Congo). Ta je však těžce sužována velkým množstvím problémů, zejména všudypřítomnou korupcí, špatným výcvikem a organizací jednotek, nedostatkem vybavení a financí a rozsáhlými úniky informací.¹⁴ Na definitivní porážku rebelů nemá dostatečné kapacity, naopak byla několikrát obviněna ze spolupráce s povstalcí za účelem těžby surovin či z brutální likvidace domorodého obyvatelstva.¹⁵ Ozbrojené složky tak nejsou plně pod civilní kontrolou.

4.2 Rebelské skupiny

Různých vojenských odbojových skupin působí na území Konga značné množství a jejich původ, prostředky a cíle se často významně odlišují. Kromě *proxies*, tedy skupin pod kontrolou Rwandy a Ugandy, snažících se získat suroviny pro tyto státy, zde působí i skupiny usilující o zisky z těžby surovin pro financování jejich odboje vůči oficiální vládě. Nalézt zde můžeme i skupiny, které se věnují pouze získávání financí z těžby a střetům s vládou se snaží vyhýbat, tak i skupiny, které se těžbou nezabývají a soustředí se jenom na ochranu vlastního území.

Rassemblement Congolais pour la Démocratie (Hnutí za konžskou demokracii) – RCD Skupina, jež byla vytvořena jako prostředník rwandské vlády, vytvořila velice sofistikovaný systém těžby nerostných surovin a získávání financí na území DRK. Na přelomu tisíciletí byla jednoznačně nejsilnější skupinou a díky ní plynuly Rwandě značné zisky.¹⁶ Později se ale rozštěpila na další frakce, které většinou zůstávaly pod rwandskou kontrolou, jako například CNDP.

Congrès national pour la défense du peuple (Národní shromáždění pro ochranu lidu) – CNDP Skupina, jež byla vytvořena na počátku nového tisíciletí, byla nadále pod kontrolou Rwandy. Stejně jako RCD se věnovala těžbě surovin, na rozdíl od ní na nich ale nebyla finančně závislá. V roce 2010 nabídla

¹²U.N. Panel of Experts. *Report of the Panel of Experts on Illegal Exploitations of Natural Resources and Other Forms of Wealth of Democratic Republic of Congo*. 2001- 4-12. [cit. 2013-7-28]. Dostupné z: <http://www.un.org/news/dh/latest/drcongo.htm>.

¹³*proxies* – v tomto smyslu se jedná o vojenské skupiny, řízené jiným státním aktérem, než tím, na jehož území působí

¹⁴*DR Congo: Conflict Profile*, 2011. Insight on Conflict. Dostupné z: <http://www.insightonconflict.org/conflicts/dr-congo/conflict-profile/key-people-and-parties/>.

¹⁵Frank Piasechi Poulsen. *Blood in the Mobile*, 2010. Dokumentární snímek, produkce Dánsko/Německo.

¹⁶Frank Piasechi Poulsen. *Blood in the Mobile*, 2010. Dokumentární snímek, produkce Dánsko/Německo.

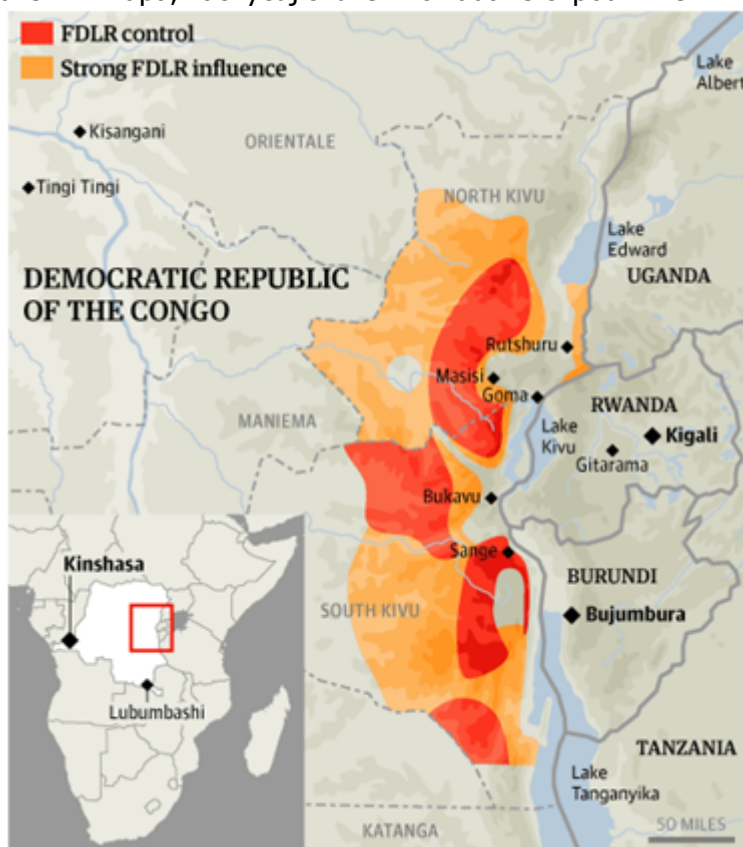

konžská vláda Rwandě koncese na těžbu surovin za pomoc při boji proti CNDP, a tak Rwanda zaútočila a rozbila vlastní textitproxy skupinu.¹⁷

Mouvement pour la Liberation du Congo (Hnutí za osvobození Konga) – MLC Skupina, původně vytvořena a řízena Ugandou, se na rozdíl od RCD postupně integrovala do struktur bezpečnostních složek DRK.¹⁸ Uganda tak přišla o svého hlavního prostředníka a ztratila tím většinu svého vlivu na území Konga. Pouze některé její části jsou stále pod ugandskou kontrolou.

Forces démocratiques de libération du Rwanda (Demokratické síly za osvobození Rwandy) – FLDR Skupina, jež je značně odlišná od předchozích a jejíž jádro tvoří rwandští Hutuové. Ti po genocidě ve Rwandě našli azyl v Demokratické republice Kongo, což bylo hlavním důvodem pro rwandskou intervenci v roce 1996. Skupina nejdříve bojovala proti Rwandě a Ugandě, s podporou konžské vlády, postupně se ale osamostatnila a soustředila se na těžbu surovin. Dnes je nejmnocnější skupinou na území Konga, ovládá značnou část jeho území¹⁹ a těží velké množství konžských surovin.

Obrázek 1: Mapa, zachycující území ovládané či pod vlivem FLDR.

Lord's Resistance Army (Armáda božího odporu) – LRA Velice známá odbojová skupina pod vedením Josepha Konyho. Do DRK se přesunula přibližně v roce 2005 z Ugandy a dnes odtud vede operace proti ugandské vládě. Vyznačuje se krutým vedením boje, násilím na civilním obyvatelstvu a rekrutováním

¹⁷U.N. Group of Experts, Chair - Viotti, M.L.R. *Final Report on DRC*. 2012-12-2. [cit. 2013-7-28]. Dostupné z: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2011/738.

¹⁸Reid, T. *Killing them softly: Has foreign aid to Rwanda and Ugands contributed to humanitarian tragedy in DRC?*, 2006. Africa Policy Journal, Spring 2006, Vol. 1.

¹⁹McGreal, Ch. *The roots of war in eastern Congo*. The Guardian. 2008-5-16. [cit. 2013-7-28]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/world/2008/may/16/congo>.

dětských vojáků. Zejména v poslední době se stala zejména v USA mediálně velice známou, což ale neodpovídá současné situaci, kdy její význam i velikost značně klesl a jedná se již o jednu z méně početných skupin.

Mai Mai Mai Mai jsou obecně regionální milice, které se původně formovaly za účelem ochrany obyvatelstva tam, kde to nebyla schopna zajistit armáda. Postupně však velká část z nich podlehlá korupci a začala těžit suroviny, aby si zajistila další fungování. Některé z těchto milic se také postupně zprofesionalizovaly a zapojily se do vnitrostátních konfliktů, ať už na straně vlády, či povstalců.

March 23 Movement (Hnutí 23. března) - M23 Jméno skupiny odkazuje na den, kdy vláda DRK podepsala dohodu o příměří se skupinou CNDP. Ačkoliv tato dohoda nebyla nikdy ani jednou stranou dodržována, přiměla značnou část příslušníků k CNDP k odchodu a k založení vlastní nové povstalecké skupiny. Ke skupině se záhy přidali také někteří Tutsiové působící v konžských ozbrojených silách, a tak tuto skupinu tvoří zejména odpadlíci z obou stran barikády.

Stejně jako jiné skupiny, i M23 je pravděpodobně podporována Ugandou a Rwandou, které jí zřejmě dodávají vojenský materiál. Rwanda se podle některých spekulací podílí přímo na řízení skupiny.²⁰

5 Zapojení OSN

Organizace spojených národů do situace v Kongu zasáhla poprvé až v roce 1999. V dohodě o zastavení bojů mezi Demokratickou republikou Kongo, Rwandou a Ugandou (*Lusaka Ceasefire Agreement*) byl obsažen souhlas s vytvořením pozorovací mise OSN. Ta byla následně posvěcena rezolucí Rady bezpečnosti č. 1258²¹ a autorizovala vyslání devadesáti vojenských pozorovatelů, kteří měli dohlížet na dodržování příměří a zajištění bezpečnosti uprchlíků. Nakonec bylo po celé zemi rozmístěno pouze 79 příslušníků pozorovatelské mise.

Vzhledem k tomu, že dohoda o příměří nebyla žádným ze signatářů dodržována, byla v roce 2000 Radou bezpečnosti přijata rezoluce č. 1291²². Rezoluce vytvářela pozorovatelskou misi MONUC, umístěnou trvale v DRK s maximální kapacitou vojenského personálu 5537 osob. Cílem mise bylo kontrolovat dodržování příměří, vyjednávat se stranami konfliktu, zajišťovat humanitární pomoc a podle článku VII Charty OSN v případě nutnosti zajistit silou ochranu personálu OSN.

V letech 2000 až 2002 byl postupně počet vojenských příslušníků mise navýšen na 4200 osob. Na konci roku 2000 přitom bylo v Kongu přítomno pouze 128 příslušníků, v roce 2001 450 a až na konci roku 2002 dosáhl počet osob čísla 4200. Mezi hlavní poskytovatele jednotek patřily zejména Uruguay, dále například Bolívie a Jihoafrická republika. Ačkoliv byl v roce 2002 rezolucí č. 1445²³ navýšen maximální počet vojenského personálu na 8700 osob, mise nevládala zajistit ochranu civilního obyvatelstva a většinou pouze hlásila porušování klidu zbraní.

Situace se zkomplikovala v roce 2003, kdy byli krátce po sobě zabiti tři příslušníci mise a následně bylo z Konga staženo 7000 ugandských vojáků. Vakuum po jejich stažení vedlo k chaosu a následně ke

²⁰ *Who are DR Congo's M23 rebels?*, 2012. Al Jazeera English. 2012-1-22. [cit. 2013-7-28]. Dostupné z: <http://www.aljazeera.com/news/africa/2012/11/2012112511326353348.html>.

²¹ *SECURITY COUNCIL AUTHORIZES DEPLOYMENT OF UN MILITARY LIAISON PERSONNEL TO CAPITALS OF SIGNATORIES OF AGREEMENT ON DEMOCRATIC REPUBLIC OF CONGO*. 1999-8-6. [cit. 2013-7-28]. United Nations Security Council Press Release SC/6711. Dostupné z: <http://www.un.org/News/Press/docs/1999/19990806.sc6711.html>.

²² *SECURITY COUNCIL EXPANDS MISSION IN DEMOCRATIC REPUBLIC OF CONGO, UNANIMOUSLY ADOPTING RESOLUTION 1291*. 2000-2-24. [cit. 2013-7-28]. United Nations Security Council Press Release SC/6809. Dostupné z: <http://www.un.org/News/Press/docs/2000/20000224.sc6809.doc.html>.

²³ *SECURITY COUNCIL EXPANDS AUTHORIZED TROOP LEVEL IN DEMOCRATIC REPUBLIC OF CONGO TO 8,700, NOTING 'ENCOURAGING DEVELOPMENTS' ON GROUND*. 2002-4-12. [cit. 2013-7-28]. United Nations Security Council Press Release SC/7583. Dostupné z: <http://www.un.org/News/Press/docs/2002/sc7583.doc.htm>.

kritickému ohrožení bezpečnostní situace v zemi, a proto bylo rezolucí č. 1493²⁴ rozhodnuto o vytvoření krátkodobé mezinárodní mise o maximální kapacitě 10 800 osob, která měla pomoci oslabené misi MONUC ochránit přístup do země skrz letiště a zajistit bezpečnost civilistů a personálu OSN. O vedení mise pod názvem Operace Artemis²⁵ projevila zájem Francie, která poskytla většinu vojenských sil a organizovala nasazení vojáků ostatních států. Později se významně zapojila i Indie, která přispěla nasazením svého bojového letectva. Na konci roku 2003 bylo v Kongu 10 415 příslušníků mírových sborů OSN a odpovědnost za bezpečnost v regionu byla předána nazpět misi MONUC.²⁶

V roce 2004 byly další rezolucí č. 1565²⁷ definitivně stanoveny cíle mise OSN v DRK, které platí dodnes. Hlavní cíle tedy jsou: aktivní snaha o zlepšení celkové bezpečnostní situace, poskytování podpory pro řešení konfliktů v politicky nestabilních oblastech, zlepšení pohraniční bezpečnosti pomocí budování vzájemné důvěry v regionu, získávání a analýza informací vojenské povahy.

V roce 2008 už bylo v Kongu nasazeno 17 000 vojáků působících pod misí OSN a v Kongu se tak nacházela největší mírová mise OSN na světě. Přesto nedokázala zabránit propuknutí vlny násilí, kterou vyvolala ofenzíva RCD proti oficiální vládě a která tvrdě postihla civilní obyvatelstvo, které mírová mise nedokázala ochránit a soustředila se pouze na ochranu vlastních zdrojů. Proto byly na naléhání francouzské vlády do Konga poslány další 3000 vojáků.

V roce 2010 byla mise MONUC přejmenována rezolucí č. 1925²⁸ na MONUSCO („United Nations Organization Stabilization Mission in the Democratic Republic of the Congo“), aby název lépe ilustroval změnu situace v zemi.

V roce 2012 se na vzestup dostalo povstalecké hnutí M23 (March 23 Movement), které tvoří zejména rwandští Tutsiové.²⁹ Velkou pozornost získalo zejména obsazením jednoho z největších měst v Kongu, Gomy, z kterého se konžská armáda stáhla krátce před útokem. Jednotky OSN byly sice přítomné ve značném počtu, ale rozhodly se nezasáhnout, neboť jim to neumožňoval jejich mandát. Toto zdůvodnění je ale značně kontroverzní, neboť v operativní části rezoluce č. 1925, čl. 12.a) je výslovně stanoven prioritní mandát mise jako: „Zajištění efektivní ochrany civilistů (...) před bezprostřední hrozbou fyzického násilí, zejména ze strany některé ze skupin zapojených v konfliktu“³⁰ Některé země v čele s Francií prohlásily tuto situaci za absurdní a rozhodly se napříště zabránit jejímu opakování.

V roce 2013 tak Rada bezpečnosti odhlasovala přelomovou rezoluci č. 2098³¹, která povoluje vytvořit v Demokratické republice Kongo vojenskou misi OSN o maximálním počtu 3000 osob, která bude mít mandát k vykonávání ofenzivních vojenských operací. Takováto mise je v historii Organizace spojených národů

²⁴ SECURITY COUNCIL EXTENDS DEMOCRATIC REPUBLIC OF CONGO MISSION UNTIL 30 JULY 2004, RAISES TROOP LEVEL TO 10,800. 2003-7-28. [cit. 2013-7-28]. United Nations Security Council Press Release SC/7828. Dostupné z: <http://www.un.org/News/Press/docs/2003/sc7828.doc.htm>.

²⁵ HOMAN, Kees. *Operation Artemis in the Democratic Republic of Congo*, 2007. Clingendael: Netherlands Institute of International Relations. Dostupné z: http://www.clingendael.nl/sites/default/files/20070531_cscp_chapter_homan.pdf.

²⁶ Situation Context: Democratic Republic of Congo. United Nations Organization Stabilization Mission in the Democratic Republic of the Congo (MONUSCO). Dostupné z: <http://monusco.unmissions.org/Default.aspx?tabid=10672&language=en-US>.

²⁷ SECURITY COUNCIL EXTENDS DEMOCRATIC REPUBLIC OF CONGO MISSION UNTIL 31 MARCH 2005, AUTHORIZES ADDITIONAL 5,900 TROOPS, POLICE. 2004-1-10. [cit. 2013-7-28]. United Nations Security Council Press Release SC/8203. Dostupné z: <http://www.un.org/News/Press/docs/2004/sc8203.doc.htm>.

²⁸ Resolution 1925 (2010) Security Council Extends Mandate of United Nations Organization Mission in Democratic Republic of Congo until 30 June. SC/9939. Security Council 6324th Meeting (AM). 2013-3-28. [cit. 2013-7-28]. Dostupné z: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1925%282010%29.

²⁹ Who are DR Congo's M23 rebels?, 2012. Al Jazeera English. 2012-1-22. [cit. 2013-7-28]. Dostupné z: <http://www.aljazeera.com/news/africa/2012/11/2012112511326353348.html>.

³⁰ Resolution 1925 (2010) Security Council Extends Mandate of United Nations Organization Mission in Democratic Republic of Congo until 30 June. SC/9939. Security Council 6324th Meeting (AM). 2013-3-28. [cit. 2013-7-28]. Dostupné z: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1925%282010%29.

³¹ Resolution 2098 (2013) Enables 'Offensive' Combat Force To 'Neutralize and Disarm' Congolese Rebels, Foreign Armed Groups. SC/10964. Security Council 6943rd Meeting (PM). 2013-3-28. [cit. 2013-7-28]. Dostupné z: <http://www.un.org/News/Press/docs/2013/sc10964.doc.htm>.

vůbec první. Pravděpodobně na ni tak bude podle jejího výsledku pohlíženo jako na precedent pro budoucí podobné situace a její význam tak bude dalece přesahovat hranice regionu. V červenci 2013 byla v Kongu umístěna přibližně třetina plánovaného počtu jednotky, tedy asi 1000 osob. Příspěvateli jednotek do útočné části mise jsou Jihoafrická republika, Tanzanie a Malawi.

V roce 2013 také velitel mise MONUSCO Herve Ladsous seznámil Radu bezpečnosti s plánem velení mise na nasazení bezpilotních dálkově ovládaných letounů (UAV) pro sběr informací v odlehlých částech země. Tomuto plánu vyjádřily podporu Spojené státy a Spojené království, ale byl silně kritizován rwandskou delegací při OSN.³²

6 Závěr

Demokratická republika Kongo je už dlouhá léta ponořena do jednoho z nejkrvavějších konfliktů planety. Přesto má tato země neskutečný potenciál, který by v případě využití správným způsobem mohl přinést nebývalou ekonomickou prosperitu. V opačném případě bude nadále sloužit k financování občanské války a snižovat stabilitu země i regionu.

Vláda DRK ovšem tento potenciál sama nejspíše využít nedokáže a pomoc OSN v podobě mírových misí byly doposud také většinou pouze velkým zklamáním. Další případná pomoc by tak musela být mnohem masivnější, rozsáhlejší a lépe organizovaná. Je ovšem otázkou, jestli lze pro něco takového nalézt v mezinárodním společenství širší podporou.

Pravdou ale zůstává, že situace v Kongu není pouze regionálním problémem, ale záležitostí mnohem většího významu. Vzhledem k velikosti tohoto státu by totiž případné uklidnění situace a obrat k lepšímu mohly přispět ke stabilizaci nejen Demokratické republiky Kongo, ale celého regionu a potažmo i kontinentu.

7 Seznam doporučených a rozšiřujících zdrojů

1. Oficiální stránky mise OSN MONUSCO působící v Demokratické republice Kongo

<http://monusco.unmissions.org/>

Jednoznačně nejkomplexnější přehled minulých, současných i plánovaných aktivit mise OSN v Kongu, jaký je možné nalézt. Kromě úplného výčtu aktivit obsahují stránky i podrobné definice mandátu mise a politické analýzy situace. Zároveň poskytují velice obšírný přehled o současném dění v zemi, a to i tom, které nemusí přímo souviset s činností MONUSCO.

2. Global Fund for Peace Organization

<http://global.fundforpeace.org/index.php>

Organizace, která provozuje například známý *Failed State Index* se soustředí na analýzy situací v zemích třetího světa. O Kongu, občanské válce i drancování jeho nerostných surovin vydala řadu publikací. Kongo je také jednou z předních zemí, o které se tato organizace zajímá.

3. BBC Country Profile

<http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-13283212>

BBC poskytuje profily většiny zemí světa a na rozdíl od ostatních zdrojů uvádí pouze ověřitelné, zaručené a zároveň poměrně sofistikované informace. Kromě přehledu vývoje konfliktu a analýzy současné situace nabízí i přehled hlavních skupin a osob působících v zemi a přehlednou časovou osu.

³² *High-level Security Council debate focuses on peace efforts for Africa's Great Lakes region*, 2013. United Nations News Centre. 2013-7-25. [cit. 2013-7-28]. Dostupné z: <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=45500&&Cr=democratic&&Cr1=congo#.UfmNXZIOwrV>.

4. U.S. Department of State

<http://www.state.gov/>

Americké ministerstvo zahraničí nabízí také řadu elaborátů o situaci v Kongu, zaměřujících se většinou na problematiku spojitosti občanské války s potenciálem neroztrných surovin. Při čtení je ovšem třeba mít na paměti, že se většinou jedná o oficiální materiály uveřejněné americkou státní správou a proto je k nim třeba přistupovat jako k subjektivním zdrojům.

8 Seznam použité literatury

Corruption Perception Index, 2012. Transparency International. Dostupné z: <http://www.transparency.org/cpi2012/results>.

Dagne. T. *The Democratic Republic of Congo: Background and Current Developments*. U.S. Department of State. Congressional Research Service. 2011-9-1. [cit. 2013-7-28]. Dostupné z: <http://fpc.state.gov/documents/organization/174186.pdf>.

Democratic Republic of Congo Profile. 2012-9-5. [cit. 2013-7-28]. Fund For Peace. Dostupné z: http://www.fundforpeace.org/web/index.php?option=com_content&task=view&id=455&Itemid=904.

DR Congo: Conflict Profile, 2011. Insight on Conflict. Dostupné z: <http://www.insightonconflict.org/conflicts/dr-congo/conflict-profile/key-people-and-parties/>.

DR Congo: Peace Accord Fails to End Killing of Civilians, 2008. Human Rights Watch. 2008-7-18. [cit. 2013-7-28]. Dostupné z: <http://www.hrw.org/news/2008/07/17/dr-congo-peace-accord-fails-end-killing-civilians>.

Failed State Index, 2013. Fund for Peace. Dostupné z: <http://ffp.statesindex.org/>.

Frank Piasechi Poulsen. *Blood in the Mobile*, 2010. Dokumentární snímek, produkce Dánsko/Německo.

High-level Security Council debate focuses on peace efforts for Africa's Great Lakes region, 2013. United Nations News Centre. 2013-7-25. [cit. 2013-7-28]. Dostupné z: <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=45500&&Cr=democratic&&Cr1=congo#.UfmNXZIOwrV>.

HOMAN, Kees. *Operation Artemis in the Democratic Republic of Congo*, 2007. Clingendael: Netherlands Institute of International Relations. Dostupné z: http://www.clingendael.nl/sites/default/files/20070531_cscp_chapter_homan.pdf.

Kabila named DR Congo poll winner. BBC News. 2006 – 11- 16. [cit. 2013-7-28]. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/6151598.stm>.

McGreal, Ch. *The roots of war in eastern Congo*. The Guardian. 2008-5-16. [cit. 2013-7-28]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/world/2008/may/16/congo>,

Ndikumana, L. – Emizet, F. K. *The Economics of Civil War: The Case of the Democratic republic of Congo*, 2003. Political Economy Research Institute, University of Massachusetts Amherst. Dostupné z: http://scholarworks.umass.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1051&context=peri_workingpapers&sei-redir=1&r

eferer=http%3A%2F%2Fwww.google.cz%2Furl%3Fsa%3Dt%26rct%3Dj%26q%3Dthe%2520economics%2520of%2520civil%2520war%253A%2520the%2520of%2520the%2520democratic%2520republic%2520of%2520congo.%26source%3Dweb%26cd%3D1%26ved%3D0CDcQFjAA%26url%3Dhttp%253A%252F%252Fscholarworks.umass.edu%252Fcgi%252Fviewcontent.cgi%253Farticle%253D1051%2526context%253Dperi_workingpapers%26ei%3D94n5UYfPA8Gu7Aa52YDoAQ%26usg%3DAFQjCNG1p0yAT81WL1ARjInwWezKZtamlw%26bvm%3Dbv.49967636%2Cd.bGE#search=%22economics%20civil%20war%3A%20democratic%20republic%20congo.%22.

Reid, T. *Killing them softly: Has foreign aid to Rwanda and Ugands contributed to humanitarian tragedy in DRC?*, 2006. Africa Policy Journal, Spring 2006, Vol. 1.

Resolution 1925 (2010) Security Council Extends Mandate of United Nations Organization Mission in Democratic Republic of Congo until 30 June. SC/9939. Security Council 6324th Meeting (AM). 2013-3-28. [cit. 2013-7-28]. Dostupné z: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1925%282010%29.

Resolution 2098 (2013) Enables 'Offensive' Combat Force To 'Neutralize and Disarm' Congolese Rebels, Foreign Armed Groups. SC/10964. Security Council 6943rd Meeting (PM). 2013-3-28. [cit. 2013-7-28]. Dostupné z: <http://www.un.org/News/Press/docs/2013/sc10964.doc.htm>.

Situation Context: Democratic Republic of Congo. United Nations Organization Stabilization Mission in the Democratic Republic of the Congo (MONUSCO). Dostupné z: <http://monusco.unmissions.org/Default.aspx?tabid=10672&language=en-US>.

SECURITY COUNCIL AUTHORIZES DEPLOYMENT OF UN MILITARY LIAISON PERSONNEL TO CAPITALS OF SIGNATORIES OF AGREEMENT ON DEMOCRATIC REPUBLIC OF CONGO. 1999-8-6. United Nations Security Council Press Release SC/6711. Dostupné z: <http://www.un.org/News/Press/docs/1999/19990806.sc6711.html>.

SECURITY COUNCIL EXPANDS AUTHORIZED TROOP LEVEL IN DEMOCRATIC REPUBLIC OF CONGO TO 8,700, NOTING 'ENCOURAGING DEVELOPMENTS' ON GROUND. 2002-4-12. [cit. 2013-7-28]. United Nations Security Council Press Release SC/7583. Dostupné z: <http://www.un.org/News/Press/docs/2002/sc7583.doc.htm>.

SECURITY COUNCIL EXPANDS MISSION IN DEMOCRATIC REPUBLIC OF CONGO, UNANIMOUSLY ADOPTING RESOLUTION 1291. 2000-2-24. [cit. 2013-7-28]. United Nations Security Council Press Release SC/6809. Dostupné z: <http://www.un.org/News/Press/docs/2000/20000224.sc6809.doc.html>.

SECURITY COUNCIL EXTENDS DEMOCRATIC REPUBLIC OF CONGO MISSION UNTIL 30 JULY 2004, RAISES TROOP LEVEL TO 10,800. 2003-7-28. [cit. 2013-7-28]. United Nations Security Council Press Release SC/7828. Dostupné z: <http://www.un.org/News/Press/docs/2003/sc7828.doc.htm>.

SECURITY COUNCIL EXTENDS DEMOCRATIC REPUBLIC OF CONGO MISSION UNTIL 31 MARCH 2005, AUTHORIZES ADDITIONAL 5,900 TROOPS, POLICE. 2004-1-10. [cit. 2013-7-28]. United Nations Security Council Press Release SC/8203. Dostupné z: <http://www.un.org/News/Press/docs/2004/sc8203.doc.htm>.

Stearns, K. J. *Congo's Peace : Mirage or Miracle?* 2007-4-23. [cit. 2013-7-28]. Dostupné z: <http://www.crisisgroup.org/en/regions/africa/central-africa/dr-congo/congos-peace-miracle-or-mirage.aspx>.

The Democratic Republic of Congo, 2008. History World. Dostupné z: <http://www.historyworld.net/wrldhis/PlainTextHistories.asp?historyid=ad34>.

The World Factbook: The Democratic Republic of Congo. CIA [online]. 2011-5-8. [cit. 2013-7-28]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/cg.html>.

Turner, T. *The Congo Wars: Conflict, Myth and Reality*, 2007. London: Zed Books. U.N. Group of Experts, Chair - Viotti, M.L.R. Final Report on DRC. 2012-12-2. [cit. 2013-7-28]. Dostupné z: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2011/738.

U.N. Panel of Experts. *Report of the Panel of Experts on Illegal Exploitations of Natural Resources and Other Forms of Wealth of Democratic republic of Congo*. 2001-4-12. [cit. 2013-7-28]. Dostupné z: <http://www.un.org/news/dh/latest/drcongo.htm>.

Who are DR Congo's M23 rebels?, 2012. Al Jazeera English. 2012-1-22. [cit. 2013-7-28]. Dostupné z: <http://www.aljazeera.com/news/africa/2012/11/2012112511326353348.html>.

Autor: Dominik Presl

Imprimatur: Martin Buček, Vojtěch Bahenský

Jazyková úprava: Lucie Gregůrková, Michal Zikmund, Jakub Janík, Petr Vystropov

Odborná spolupráce: Výzkumné centrum AMO

Grafická úprava: Veronika Maurerová, Markéta Melicharová

Nasázeno programem $\text{\LaTeX}$.

Model OSN

Vydala Asociace pro mezinárodní otázky
pro potřeby XIX. ročníku Pražského studentského summitu.

© AMO 2013

Asociace pro mezinárodní otázky,

Žitná 27, 110 00 Praha 1

Tel./fax: +420 224 813 460

e-mail: summit@amo.cz

IČ: 65 99 95 33

www.amo.cz

www.studentsummit.cz

Top partneři

Generální partner Modelu OSN

Hlavní partner Modelu OSN

Hlavní partner modelu NATO

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Model NATO is co-sponsored by
the North Atlantic Treaty Organization

Hlavní partner Modelu EU

Partner konference

Univerzitní partner

Partner zahájení

Partner jednání

Partneři Modelů

Embassy of Canada
Ambassade du Canada

Botschaft
der Bundesrepublik Deutschland
Prag

Mediální partneři

Hlavní mediální partner

Hlavní mediální partner

Partner Chronicle

**Asociace
pro mezinárodní
otázky**
Association
for International
Affairs

Pražský studentský summit
projekt Asociace pro mezinárodní otázky